

MAGYAR MERKUR

1789-dik esztendőben.

A' Rómin. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmével

Szerdán Karátson havának 16-dik Napján.

Hadi történetek.

Belgrádból Decemb. első napján a' nagy seregnek generál - kommandójátul következő jelentés adatott *Mihájlovits* Óbersternek *Karinovátzi* expeditziója felől. — Tartván attól, hogy a' *Morava* vizén túl lévő, pallizádokkal körül-vett és 5 vagy 600 Törökökkel az *Ertzy Mehmed* Basának kommandója alatt meg-fzállott *Karinovátzi* helység ne talántán erőfitést nyerne, és ezen a' tájékon ki-állított őr-állóinkat háborgatná, reá-vétetek *Mihájlovits* Óberster arra, hogy ezen helységnek neki menjen és a' Törököket elűzze belőle. E' végett *Tyupriában* 4 vadász és 2 gyalog kompániákat, *Jagodinában* pedig 2 kompániát, 100 lovasokat és 1 ágyút hagyta hátra *Smidt* Fő Strázsames-ternek kommandója alatt, és Novemb. 17-dikén haj-

EEEE

nal-

nalban a' vele lévő Gréfen Húsfárok Diviziojával, az ő szabad Húsfár Svadronjával, és az ő igazgatása alatt lévő Szerviai szabad feregnek 10 kompániájával, ágyúkkal együtt mindenestül útnak indula. Azon vidéket jól esmérő szabad feregbeliek elő-feregül és oldalast mentek, hogy a' többi feregnek békeféliges utazást szerezzenek; utánnok a' szabad feregnek lovassai elő-fereggént járultak, továbbá egy Divizio gyalogság *Simits* Kapitánynak kommandója alatt, végtére a' többi fereg. Minekutánna a' fereg *Táboristére* érkezett volna, melly fele útja, az Óberster Ur főzni és abrakoltatni engedé népét, azután pedig *Krakojevtzére* folytatá útját. Ezen az úton, mellyet sem fereg sem ágyú fok nem járt vala, olly bajos állapotban találá magát *Mihaljovits* Óberster, hogy az utat, kiváltképpen az ágyúknak, még elébb meg-kellettett ig zittatni, melly dolog miatt egynehány órákkal el-kéftett a' Gyalogság. *Krakojevtzen* mind a' gyalogság, mind pedig a' lovasság tábort vert és az éjtzakát ott töltötte. Midőn 19-dikén dél tájban az Óberster Ur *Grussa* partkjához és *Kotlanik* hegyéhez jutott volna, előre el-küldé *Agyits* Al-Hadnagyot egynehány szabad feregbeliekkel, *Novákovits* Kapitányt pedig, a' ki tökéletesen esméri a' tájéket, egynehány biztos embereivel más utnak inditá, hogy az ellenségre vigyázzon, a' nagy feregnek utazását el-rejtve tartsa, és a *Karinovátzi* helységet ki-tanúlja. *Kostenkhez* érkezvén *Agyits* Hadnagy, 60 tábort járó Török lovafokra akada, a' kikkel meg is hartzola, melly alkalmatossággal 2 embereink meg-ölettetének, és 7 lovaink el-veszének. Azonközben a' fő fereg nem kevesebb bajjal mint az előbbeni két napokon, *Vitkovitzáig* léptete. Itten négy ízegeletbe állitá az Óberster Ur az ő gyalogságát, és a' lovasságot két ütközetekbe, minekutánna

kő-

körös környül a szükséges ör-állásokat el-rendelte volna. *Novákovits* Kapitány 20-dikán reggel azzal a hírel érkezett-meg, hogy a *Karinovátzi* őrizet a szaladásra készül immár, és hogy öszve - szedi podjászfát. Tsak hamar azután következendő renddel méne a fereg a *Moraván* által: 4 kompániák négy szegben 2 le-fosztott ágyúkkal, mellyeket jobbra meg-balra a Gréven Húszárok' egyik szárnya fedez vala, a *Moraváig* elő-mozdula. Eleinten a szabadofok menének a folyó vizen kereftül, a kik azonnal a bokrok közzé széllyel menének, utánnok egy tüzg Húszárok, azután egy Divizio a Szerviai szabad feregbül *Simits* Kapitány alatt egy ágyúval, utóljára a szabad feregnek Húszár-Svadronja. Ezekhez kaptsolák magokat 6 kompániák 2 ágyúkkal, továbbá a Gréfen Húszároknak 3 szárnyai, egy Divizio gyalogok, és egy szárny a Gréfen Húszároktul, mint utól-fereg. Egészzen hátul a szabad feregnek egynehány legénnyei mentek. A szabad feregnél vitézkedő *Marko* Hadnagy, már az előtt 100 emberekkel a *Kufsevtzei* utra, és *Pávle* Hadnagy az *Ufítzai* útra azonképpen a szabad feregtől más kommandóval a végett küldettettek, hogy mind *Krussevtze* mind *Ufítza* felől el-állják a történetből rajtok menő ellenségnek útját. Minekutánna 4 kompániák a vizet által-gázolták volna, és az Óberster 100 embereket az ő vízfzátérésének fedezése végett a Morava mellé rendelt volna, az egész fereg egyenes úttal a *Karinovátz*nak által ellenébe lévő dombnak méne. Az Óberster Ur, a ki a fereg előtt járult vala, közelebb érkezvén észre vette, hogy egynehány Törökök az *Ibáron* veretett hidon találkoznak; a kikre el-süttete egyszer az ágyút, mellyre fietve *Karinovátz* felé menének. A fereg tehát a fellyebb említett dombon zengő musiká-

E E E E E 2

val

val meg-szálla, a gyalogságot jobbra meg balra a lo-
vasok fedezék vala. Az Óberster Ur annakutánna a
szükséges tábornokot el-küldé, és mind addig á-
gyúztata a helységbe, míg a Törökök ki-takarodának
belőle, és a kívül lévő fíkon öfve-gyűlének. Mivel
ezen gyülekezés hasonlább volt a futásra való készü-
lethez, hogy sem az ellent-álláshoz, ki-inditá tehát
az Óberster Ur *Milloradovits* Kapitányt az ő svadronjá-
val az ellenség ellen, 's ugyan akkor *Simits* Kapi-
tánynak is meg-parantsolá, hogy a szabad seregnek
egynehány embereivel az *Ibár*nak hidján keresztül men-
jen; az átsok által a helység kapuját bé-rontassa, és
bé-induljon, melyet a Kapitány azonnal véghez is vive.
Az azonközben az ellenségbe belé kötött *Milloradovits*
Kapitánynak a' Gréfeni Fel-Hadnagy *Ladány* küldet-
tetett, és mivel még akkor sem hátráltak a' Törökök,
az Óberster Ur, *Jannovits* Kapitányt is egy szárny-
nyal segítségre inditá. Ezen egyesült sereg végtére
nyakra főre meg-szalasztá az ellenséget; mind azok, a
kik tovább is ellent állottak, vagy a' kiket a' szala-
dásban útol értek a' mieink, a Húsfároknak kard-tsa-
páfaik által esének el. Mivel már bé-estvéledett, és
a' mi vitézeink-is nagyon el-lankadtak voltak, *Mihál*
jovits Óberster *Simits* Kapitányt az ő Divíziójával bé
inditá, a' többi népet pedig a' dombra szállitá-meg.
Következendő napon Novemb. 21-dikén az öfvesé-
ges nép bé-szálla az helységbe, és itten meg-pihene,
mivel az első idő nehezitette a' visszfa-menetelt,
melly csak 22-dikén a' seregnek nagyobb részével történt-
meg. Az ellenségnek üldözésére, a ki *Novipazar* (Uj-Vá-
fár) felé futamodott, a Hadnagy *Benádovits István* küldet-
tetett 120 emberrel. Az azt a jelentést adta, hogy az el-
lenség a *Karínováztól* három óra járó földnyire lévő
Lapadein helységben csak kevés ideig pihent-meg, és

on-

onnét tovább fietett. *Karinovátzon* 3 ágyúk, fok gabona, kukoritza meg-széna, 2 Jantsár vas fazekak a hozzája tartozandóval együtt, és 2 sátorok, valamint szinte egy nagy és egy kicsiny *talambasz* (a Török musikához tartozandó tsengő tányérok) találtattak. Ötven örökös rabok, a kikre hasonloképpen ottan akadtak a mieink, szabadon el-botsáttattak. A *Karinovátzi* kerületnek *Knezei*, (birákjai) minden lakosoknak nevében fel-esküdtek a hűségre, és le-kötelezték magokat a *Karinovátzi* helységnek óltalmára 2000 embereket állítani, más 300-at pedig vagyonjokkal együtt a *Moravánál* által-hozni. A mi vesztettségünk 1 sebesedett emberünkbe és 2 meg-sebesedett lovakba a Gréfen Húszároktul, 2 meg-sebhedett emberekbe és 1 sebesedett 's egy el-esett lóba a szabad seregtül, és a fenn említett 2 holtakba kerül, más 7 lovak hová lettenek légyen, nem tudatik. Az ellenségnek kárát meg-nem lehet határozni, mivel a környül-állások meg-nem engedték a szaladásban fel-kontzoltakat és a Törököktül el-hurtzoltatott sebesedteket meg-számlálni. A *Moravánál*, melly a nagy esőtül hírtelen meg-áradt volt, parantfolatot adott az Óberster Ur, hogy a lovaság oldalast a folyó viznek gázoljon, és azáltal a vizet mintegy meg-gátolja, a gyalogság pedig a lovaság mellett által-gázolja a' vizet; mind azok a' kik az ő rendelkezését és példáját követték, szerentséfen a' túlsó partra jutottak, 2 emberek a' szabad seregből pedig, a' kik a' többiektől el-váltak, és a' második pattantyús seregtől való Hadnagy *Gaudes*, a' ki lovával el-esett volt, a' vízbe fuladtak. Ámbár az utazás rendkívül bajos volt, mindazáltal *Mihályovits* Óbersternek bizonyossága szerint mind a' Gréfen Húszárok Diviziójának, mind pedig a' Szerviai szabad seregnek Tisztjei olly jelesen víseltek magokat, hogy

hogy az Óberster Ur önékiek mindnyájoknak, kiváltképpen a' kommandánsoknak és Kapitányoknak *Latzkovitsnak* és *Milloradovitsnak*, valamint szinte *Kvozdentzovits* és *Simits* Kapitányoknak főképpen való 4 ditsértet tulajdonit. Ezeken kívül az ő derék magok viselések eránt meg-ditsértetnek, *Novákovits* Kapitány. és a' 2 Hadnagyok *Benádovits* István és *Jovánovits* Marko. Az al-tisztek és köz emberek között a' Gréfen Húszároktul *Müller* Strázsamester, *Balogh* káplár a' köz emberek *Györy*, *Danka* Sándor, *Gyorgyi* Dániel, *Nester* Gergely, a' szabad feregnek lovasaiból a káplárok *Stávno* és *Varga*, a' köz-legények *Smid* István és *Vayna* Ignátz, a gyalogokbul *Kurmánovits* *Radoje*, a káplár *Jovánovits* Stanizlo, és a Buglin Bafsa *Petrovits* István, meg-érdemlik hogy nevezetesekek legyenek. A mi népünk külömb-külobbféle podjászt nyert prédául, mellyet az ellenség fiettében elefelejtett vala.

A' Fő Vezér Hadnagy *Vallis* Báro jelenti az ő egyik tudósításában *Károly városából* Decemb. 2-dikáról, hogy a' Szluini Regimentnek Óbersterétől *Bajalitstól* érkezett tudósítások szerint, azok a' seregek, mellyek egy idő előtt *Albániából* a' Törökök segítségére *Bosznjába* jöttek volt, tsak igen hijánoson veszik az ő élelmeket *Bihátsból*, egy várba se botsáttatnak be, és egyedül a' városokon kívül lévő épületekkel elégszenek-meg, a szükséges fát magok szerzik magoknak, mire nézve ezen félig mezitelen embereknek fok farnyaruságot kelletik szenvedniek, és minekutánna fokban közzülök hazájokba visszsa-tértek volna a' még hátra-maradtak is azt hirdették már magok felől, hogy ha a Bosznjákok mentül hamarabb nem szerezendenek nekik jobb tartást, mindnyájan az előbbenieket fogának követni.

A'

A' F. V. H. Vallis Báronak Jellatsits Generál-Strázsa-mestertől adatott jelentés szerint, Novemb. 27-dikén a *Varasdini* szabad seregnek tábort-járói a *Ris-továtzi* erdőben egy tsoport Törökökre akadtak, és azokkal meg-víjta, 2 Törököt el-ejtettek és 3 meg-febefitettek, a' mellett egynehány lovakat, fegyvereket, ruházatokat, kész pénzt 's t. a' f. nyertek prédában. A' Törökök nagy fietséggel az erdőn keresztül viszfza-vonták magokat, de a' mi tábort-járóink minden kár nélkül ör-állásokra viszfza-jöttek.

Külömb-külömbféle tudósítások.

A' fényes Portánál hajdan Orosz Császári követféget viselt *Bulgakov* Ur az ő két esztendőknél tovább tartott fogságából ki-szabadittatott, és a' vele maradt követséghez tartozandó személyekkel együtt egy *Frantzia* könnyű hajón 21 napokig való utazás után e. m. f. hónapnak 21-dikén szerentséfen a *Trieszti* ki-kötő helyre jutott. — A' fényes Porta vagy a' népnek dühöségétől féltette ezen követet, vagy azért az utat egyengetni és kezét akar adni a békeiség eránt való szerződésre. Utóbb meg-fogjuk látni mi lett legyen ezen szelid indulatu tselekedetnek indító oka. Az on-nét alólról jött tudósítások a mentül hamarabb fel-állítandó békeiségnek reménységével biztatnak. A mint is a Nagy Vezér fegyver-szünetet kért, 's a mellett azt mondotta legyen: ha vallyon nem eleget nyert é még a Német Császár? Ő Excellenciájának *Laudon* Fő-Vezérnek válasza a' vala: hogy ő nem volna idegen a fegyver-szünetnek kötésétől, mindazáltal az alatt az ok-vetés alatt, hogy *Orsova* ki-ürítették az ellenségtől. — Most az a hire, hogy a kezesség kedvéért *Zimonyban* vólt Belgrádi Desterdár izenetekkel küldtetett legyen a Nagy Vezértől, és hogy szamos követőkkel útban volna immár.

Ez

Ez a Defterdár talán nem csak fegyver-szünet eránt, hanem béketség eránt való szerződésnek pontomait hozzá magával. De akár mit hozzon, elég az hozzá, hogy Zimonyban nem találkozik már a' Fő Vezérrel; mert 14-dikén a' *Laudon* B. az ő szárnyas Adjutánsával *Mak* Obersterrel meg-indúlt Zimonybul, és 21-dikén váratik Pestre. A' N. Pest Vármegyétől olly rendelések tétettek, hogy ezen magasztalt útas mindenüt a' hol meg-fzállánd, az ő méltóságához és érdemeihez képest fogadtassék, és leg-kisbebb hátra - maradást se szenvedjen az ő útazásában. Meg fog é nálunk állapodni vagy pedig egyenesen Bétsbe útazni; arról még semmi bizonyost nem tudhatunk. A' Defterdár nem nyugszik mind addig, mig valahol nem éri a' Fő Vezért, e' szerint tehát Török vendégeket várhatunk Pestre, és ha meg-nem tsal a' reménység, talám Pest lesz a béketség szerzésre ösze-kellendő személyeknek gyülekezet' helye. Még úgy fordulhat, hogy az óhajtott béketség, a' Pesti béketségnek fog neveztetni.

A' Vurmzer Húzfárok Fel - Hadnagya *Mesko* Ur Decemb. 6-dikán mint kurir izenetekkel *Viddinre* ment, 7-dikén pedig egy Bétsből jövő Császári kurir *Belgrád*-ban érkezett-meg.

A' Dubitzai várnak őrizete 3 Divizio gyalogsággal szaporítottatott-meg.

Azon fellyül hogy a' Felséges Orosz Császár-Afszony a vitéz Generált, *Szuvarov* Grófot *Rimnikszkoy* névvel tisztelte vólt-meg, a' Sz. Györgyi vitéz Rendnek első rendbéli nagy kereftjével jutalmazta - meg, 's a mellett brilliántokkal meg-rakott aranyos kotzperdet ajándékozot nékie, mellyen ez a fellyül-írás: *A' Nagy Vezér hadának végső veszedelméről való emlékezetnek okáért.* Mind ezen betses ajándékokat a' Sz. András Rendjének jelével szerzette - meg, mellyeknek öszveséggel 95-ezer forintokra mégyen az árrok.